

[Kulturministeren]

Så vil jeg blot afsluttende sige for mit vedkommende, at tanken om, at det skulle være muligt at realisere et samvirke imellem den etablerede kultur og den folkelige kultur, har vi fået demonstreret igennem nogle af punktprogrammernes initiativer og aktiviteter, på det seneste også ved, at Det Kongelige Teater har indgået en samarbejdsaftale med Udviklingscenter for Folkeoplysning og Voksenundervisning, og ved, at Folketeatret for få dage siden har lavet en aftale med en række af de folkelige organisationer og folkehøjskolerne om et udvidet samarbejde. Og jeg har forstået, at flere er undervejs.

Der er altså ganske mange muligheder. Vi ved, at bibliotekerne og museerne har lignende initiativer i gang. Dette kan for endnu flere blive en tilskyndelse til at gå disse nye veje.

Og til allersidst: Jeg mener faktisk, vi kan konstatere, som flere har sagt i dag, at vi i virkeligheden har et blomstrende kulturliv. Aldrig har der på trods af skævheden været så mange aktive deltagere i alt, hvad der rummes i begrebet kultur, folkelig, etableret finkultur, eller hvad nu man vil kalde det. Vi har aldrig haft så mange museer, vi har aldrig haft så mange teatre, vi har aldrig haft så mange mennesker, der er aktive, selv spiller musik. Jo, det står slet ikke så dårligt til. Med det kulturpolitiske idéprogram giver vi det hele et lille skub fremad.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Den skal blive meget kort. Jeg vil give udtryk for min tilfredshed med, at kulturministeren nu igen præciserer placeringen – resultatet kan man altid diskutere – af henholdsvis de 32 og de 120 mio. kr.

Jeg er naturligvis enig med ministeren i, at diskussionen om biblioteksafgiften primært må afvente lovforslagets anden og tredje behandling her.

I forlængelse af ministerens svar til mig lige nu må jeg konstatere, at for de ca. 175 kommuner, der ikke har et musikbibliotek eller en lignende foranstaltning, vil der være et minus i kommunekassen i form af, at de har et minus eller får et minus i deres bloktilskud, og at de får et minus i muligheden for at opnå en lejendtgæt.

Det kan vel ikke være til skade for den debat, vi har haft i dag, at få slået fast, at sådan ligger oplægget i hvert fald.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 50:

Forslag til folketingsbeslutning om en kulturfond til fremme af folkelige kulturaktiviteter.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 17/1 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Det er ikke til at afvise, at der er elementer i det foreliggende forslag, der næsten til forveksling ligner synspunkter, som er fremført i den netop diskuterede kulturpolitiske redegørelse. Derfor skal jeg i det store hele blot henvise til den debat, vi har haft, og regeringens ønske om at virkeliggøre tankerne i forbindelse med det kulturpolitiske idéprogram.

Jeg skal dog gøre opmærksom på, at SF's forslag ikke udtrykkeligt indebærer en betingelse om, at der skal være en vekselvirkning imellem de kulturelle institutioner og de folkelige initiativer, hvad vi lægger op til i det kulturpolitiske idéprogram, men ellers ligger en række synspunkter på linje med, hvad der er redegjort for tidligere.

Der er også en forskel, når det gælder om at udpege den bestyrelse, som skal varetage fonden. Jeg har i det kulturpolitiske idéprogram lagt vægt på, at det ikke er organisationsudpegede personer, netop for at stå så frit som muligt i forhold til de mange, som skal søge. Jeg forstår på forslaget her, at man vil lade organisationsrepræsentanterne være dem, der skal beslutte, hvordan midlerne skal fordeles.

Regeringen har den opfattelse, at flere af de ønsker og intentioner, der er i dette forslag, kan virkeliggøres i forbindelse med det kulturpolitiske idéprogram, og vi må derfor afvise forslaget.

Helge Mortensen (S):

Der er forskel mellem SF's forslag og det kulturpolitiske idéprogram, men jeg må indrømme, at lighederne er større end forskellene, når

[Helge Mortensen]

vi tager det generelt. Forskellene har kulturministeren været inde på, dem skal jeg ikke gå dybere ind i. Jeg mener, at det meget vel kan indpasses i en diskussion i forbindelse med fremsættelsen af det forslag, som er bebudet i den kulturpolitiske redegørelse.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at Socialdemokratiet hellere så, som vi tidligere har været enige med SF om, at vi kunne komme uden om den besværlige fase, synes vi, og også lidt overflødig fase med et forsøg på det her område, men lidt mere strikte gå efter en kulturbevilling til den folkelige kultur, nøjagtig som det fremgår af bemærkningerne at det skal anvendes til. Men hvis det er nødvendigt at gå omvejen ad en forsøgsordning over tre år, sådan som både kulturministeren og SF foreslår det, kan vi acceptere det.

Jeg vil gerne erindre om, at vi i Socialdemokratiet har fremsat forslag – det er i øvrigt et led i en 50 pct. forøgelse af kulturbudgetterne – om en bevilling på det her område på 25 mio. kr. om året. Vi ser gerne, at det bliver de 150 mio. kr. over tre år frem for 120 mio. kr., men vi tror, at det vil være rigtigt at afvente det lovforslag, som kommer til efteråret.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg skal på Det Konservative Folkepartis vegne tilkendegive, at vi er ganske på linje med ministeren.

Helge Sander (V):

Selv om der er flere interessante elementer i forslaget, er det klart, at vi efter den debat om redegørelsen, og hvad den indeholder af tilsvarende ting, der gik forud, naturligvis ikke kan støtte dette forslag.

Jeg synes, forslaget i høj grad bærer præg af at være overbudspolitik, når man ser på, på hvilket tidspunkt forslaget blev fremsat. Det skete i umiddelbar forlængelse af, at kulturministeren havde nævnt noget tilsvarende, uden at der var sat penge på. Men så helgarderede SF og sørgede for at komme med et forslag, så man i hvert fald var sikker på, at der ikke var nogen, som ville overgå det. Det er desværre typisk SF-politik: Pengene betyder ikke så meget – i hvert fald ikke, når de skal ud af huset.

Jeg har lyst til at komme med en enkelt kommentar mere.

Sådan som jeg læser forslaget, er det et udslag af en debat om lottomidlerne, vi havde tidligere i samlingen, hvor SF beklagede sig over, at der ikke gik flere af disse penge til almenkulturelle formål. Dette skete ikke desto mindre kort tid efter, at SF havde proklameret, at nu skulle idrætten have 100 mio. kr. mere. Når jeg betænker, hvad vi mødte fra SF's idrætspolitiske ordfører, hr. Stillinger, for et par timer siden her i salen, synes jeg, det er ganske påfaldende, at det sker netop i dag, hvor man forsøger at råde bod på det, som man ikke ville leve op til, da pengene var der.

Jeg synes, at SF opfører sig ganske besynderligt i den her sag, når vi ser på, hvad der er kommet fra SF's forslagsbunke og fra ordførernes mund fra denne talerstol i denne samling. Der er overhovedet ikke sammenhæng i tingene – overhovedet ikke.

Knud Lind (FP):

Nej, nej og atter nej!

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Det er beklageligt, at man her fra talerstolen skal bede et folketingsmedlem om at læse lidt grundigere på lektien, end hr. Helge Sander har gjort. Om ikke andet skulle han tage og læse referatet af den folketingsbehandling, vi havde af breddeidrætsloven og af lottoloven.

Jeg vil godt for hr. Helge Sanders skyld gentage, hvad SF sagde dengang. Nu bliver det så tredje eller fjerde gang, jeg gentager det, og jeg håber, det er sidste gang. Jeg synes, det er tids-spilde, at vi skal bruge tiden på sådan noget – jeg må ikke sige »nonsens«, men det kunne jeg godt have tænkt mig at sige . . .

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Nej!

Stillinger (SF):

Det må jeg ikke sige. Sådan noget pladder . . .

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Nej!

Stillinger (SF):

Heller ikke. Sådan noget usagligt noget.

[Stillinger]

Jeg vil godt lige for hr. Helge Sanders skyld gentage, hvad SF sagde i forbindelse med lottoloven: Vi har aldrig nogen sinde været modstander af idrætten. Jeg tror, hr. Helge Sander er den eneste i Danmark, der tror det, og det synes jeg han skulle lade være med.

Vi har ikke været modstandere af idrætten. Vi har sagt under lottolovsbehandlingen, at vi gerne ville være med til at diskutere, hvad pengene skal bruges til, og ikke denne underlige, halvfeje, luskede måde fra Venstres side: Man siger, at man er ligeglad med, hvad pengene bliver brugt til, bare lad idrætsforeningerne få dem – uden at vi ved, hvad de skal bruges til.

Der er en væsentlig forskel på det, hr. Helge Sander siger, og det, jeg siger her. SF er ikke modstander af idrætten, hr. Helge Sander. SF har ikke sagt, at vi ikke vil støtte idrætten. Vi har bare sagt, at vi gerne vil være med til at diskutere, hvad pengene skal bruges til.

Og så håber jeg, at det er på plads, hr. Helge Sander, for sidste gang!

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Det bliver ikke bedre af, at hr. Stillinger prøver at komme med en lang forklaring, hvor han, så vidt jeg hørte, sagde det samme fire eller fem gange.

Sandheden er, at SF proklamerede på et stort pressemøde i SF's gruppe lokale for halvandet år siden, at nu ville man give idrætten 100 mio. kr. mere. Det kom der ikke noget ud af. Så sagde man: Når vi får penge til rådighed, må vi forsøge at efterkomme det i størst muligt omfang.

Muligheden opstod, da vi havde lottoloven til behandling. Men hvem stillede sig på bagbenene under udvalgsbehandlingen af dette forslag? Det gjorde SF, som ønskede, at pengene skulle gives til andre formål. Når jeg tager det op her i dag, er det, fordi disse andre formål er tilgodeset i det forslag, vi har til behandling netop nu.

Denne rækkefølge og disse ting, jeg nævner her, er ikke alene fuldstændig korrekte. Det er den skinbarlige sandhed, som kan dokumenteres i Folketingets forhandlinger og alle andre steder. Det ved enhver, så det hjælper ikke noget, at hr. Stillinger bliver ved med at spille dette latterlige spil.

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Jamen vi kan da godt fortsætte diskussionen, hr. Helge Sander. Jeg husker tydeligt, dengang vi havde vores pressemøde om de 100 mio. kr., der skulle bruges til breddeidræt. Jeg husker også tydeligt, hvad Venstres ordfører sagde: Det var ikke særlig interessant, hvad SF kom med af forslag. Man ville i hvert fald vente, til lottoloven kom.

Da så lottoloven kom, hr. Helge Sander, tilod SF sig spagfærdigt at sige: Vi bør ikke give pengene til organisationerne, uden at vi har garanti for, hvad pengene bruges til. Er det ikke Folketingets ansvar at sørge for at vide noget om, hvad pengene bliver brugt til? Nej, sagde Venstre. Lad dem endelig få pengene, uden at vi overhovedet aner, hvad de bruges til. Det synes jeg er usagligt.

Det er korrekt, hr. Helge Sander. Det var, hvad der blev sagt her: Lad dem få pengene, uden at vi blander os i det. Det er forskellen mellem SF og Venstre. Vi er mere ansvarlige over for, hvad pengene bruges til, end Venstre åbenbart er, også i den her situation.

Duetoft (CD):

Jeg skal blot på CD's vegne sige, at vi er enige i den vurdering, ministeren er kommet med.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal kort tilkendegive fra Kristeligt Folkepartis side, at vi finder forslaget delvis overflødig, når vi sammenholder det med den debat, vi har haft tidligere på dagen, om de midler, kulturministeren har stillet i udsigt i forbindelse med den kulturpolitiske redegørelse. Vi kan ikke støtte det foreliggende forslag.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg kan da godt forstå, at der er nogle af ordførerne, der siger, at forslaget er overflødig eller forholdsvis overflødig, nu da kulturministeren er kommet med sit forslag. Det får mig til at sige: Jamen det var mig, der kom først. Derfor synes jeg egentlig godt, man kunne give vort forslag en lidt grundigere behandling, end man har ønsket at gøre.

Hr. Helge Sander antyder noget om, at det hastede så stærkt for os, for vi skulle endelig komme før kulturministeren. Det er ikke første

[Ingerlise Koefoed]

gang, vi stiller et forslag af denne art, måske ikke lige præcis som dette er udformet. Vi har flere gange stillet forslag om en børnekulturfond med de samme opgaver, som ligger i denne fond, som bare skal dreje sig bredt om den folkelige kultur. Vi har også på andre områder prøvet at fremhæve den folkelige kultur som et område, vi synes det er vigtigt at finde nogle støttemuligheder for.

Jeg vil sige til ministeren, at det selvfølgelig er rigtigt, at der er elementer i dette forslag, der ligner elementer i ministerens forslag, men der er, som ministeren også sagde, nogle forskelle.

En af de for os vigtige forskelle er, at dette drejer sig om støtte til de folkelige kulturaktiviteter. Det drejer sig selvfølgelig også om støtte til de aktiviteter – det står der også – hvor der sker et samarbejde imellem professionelle og folkelige, f.eks. i egNSTeatervirksomhed, i forskellig udstillingsvirksomhed, i forskellig musikvirksomhed og sådan noget.

Det er helt bevidst, at det er lavet på den måde. Vi har understreget – det har jeg i øvrigt gjort som kommentar til idéprogrammet i dag – at vi ikke synes, at der over denne fond skal bevilges penge til de institutioner, der hører under deres egen selvstændige lovgivning og altså burde have mulighed for at overskue, hvilke støttemuligheder der er. I stedet for skal de, som kulturministeren foreslår i idéprogrammet, først søge f.eks. Teaterrådet eller Statens Museumsnævn. Hvis de får afslag dér, kan de søge idéprogrammets kulturfond osv., osv. Det mener vi er bureaukratisk, og det mener vi egentlig også er en fejltagelse. Sådan synes vi i hvert tilfælde ikke det skal være.

Der er en anden forskel på vort forslag, som ministeren også fremhævede, og det er, at vi foreslår, at midlerne skal fordeles af et repræsentativt udvalg. Det mener jeg stadig væk er det rigtige.

Det, jeg ikke har sagt i redegørelsesdebatten i dag, vil jeg da gerne sige nu: Jeg synes, det er en dårlig idé med alle de håndplukkede udvalg, vi skal have siddende rundt omkring. Jeg synes, at når man gennemfører et forslag som dette, der jo altså drejer sig om folkelig kultur- og amatørvirksomhed, så er det rigtigt, at man opfordrer de mennesker, der har erfaringerne fra området, der arbejder inden for området, til at se på fordelingen af de penge, der måtte komme til området.

Endelig er der den forskel mellem det her og mange andre forslag, vi i SF har stillet, og det forslag, kulturministeren kommer med i dag, at vi prøver på at finde nogle af pengene inden for det eksisterende budget. Belært om, at man ikke altid skal snakke om nye penge, har vi kigget alvorligt på det her og sagt: Hvor kan vi finde nogle penge? Vi har altså fundet, at man godt af de statslottomidler og de tipsmidler, som tilflyder Kulturministeriet, kunne tage nogle penge til dette specielle formål.

Jeg vil godt sige til hr. Helge Mortensen, som jeg i øvrigt takker for en positiv holdning til forslaget, at jeg ikke så meget har opfattet det her som et forsøg. Vi foreslår i hvert fald, at vi allerede ved starten af fondens tredje funktionsår igangsætter en vurdering. Vi vil ikke sige, som man så tit gør: Nu løber forsøgene i tre år, og så vurderer vi, og så varer det nogle år, før vi måske kommer tilbage. Vi har ønsket at starte vurderingen, før de tre år er udløbet, sådan at vi, hvis det bliver vellykket, eller hvis der skal ændres noget, kan fortsætte med virksomheden bagefter.

Til hr. Helge Sander, som var meget højt oppe, vil jeg sige, at der er redegjort helt klart i det her forslag for, at det har en sammenhæng med den måde, lottopengene endte med at blive fordelt på. Der står højt og tydeligt, at vi havde arbejdet for at få nogle flere penge igennem lottospillet til den folkelige kultur. Det fik vi ikke. Vi havde stillet ændringsforslag om det. Vi kom ikke igennem med det. Derefter siger vi: Så må vi prøve ad anden vej. Og så tager vi nogle af pengene alligevel fra lottoen og tipsmidlerne og vil så foreslå at bruge dem på denne måde.

Det er der sådan set ikke noget skjult i. Det er der heller ikke noget mistænkeligt i. Der er klart redegjort for, at vi bl.a. er blevet inspireret af den elendige lottodebat og det dårlige udfald, den fik, til at prøve at skaffe os pengene ad anden vej.

Jeg regner med, at det her forslag kan indgå i den debat, som må komme, når kulturministerens kulturpolitiske idéprogram ikke bare bliver hovedhjørnestenen i en kulturpolitisk redegørelse, men foreligger som et forslag her i Folketinget. Jeg vil i hvert fald selv prøve at bringe det her forslag og de ideer, der nu måtte ligge i det, op i den debat, der kommer til den tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om spillekasinoer.

Af Arne Melchior (CD) og Dohrmann (FP) m.fl.

(Fremsat 31/1 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Det lovforslag, som er fremsat af CD og Fremskridtspartiet, sigter bl.a. på at forbedre forholdene for turismen i Danmark og herigenom både direkte og indirekte at skaffe staten indtægter.

Jeg synes, der er tale om et interessant initiativ fra forslagsstillernes side. Det er vigtigt, at vi hele tiden overvejer og vurderer, hvordan forholdene og konkurrencesituationen for dansk industri og erhvervsliv, herunder turist-erhvervet, kan forbedres. og så giver forslaget os jo en udmærket anledning til at afprøve Folketingets synspunkter på spillekasinoer.

Det er ganske åbenbart, at der i store dele af det danske turisterhverv og i en række brancher i øvrigt er stor interesse for at få lov til at etablere kasinoer i forbindelse med hoteller, feriecentre og tilsvarende steder. Det kan vi se alene af de mange henvendelser, vi har fået og stadig får i Justitsministeriet fra hotelbranchen og fra mange andre, som ytrer interesse for at få kasinospillemuligheder.

Lovgivningsmæssigt er situationen på området, at vi i straffeloven siden 1933 har haft et forbud mod hasardspil, herunder hasardspil i form af roulettespil og andre spilleformer på kasinoer.

Hvis vi skal have en liberalisering på dette område, skal det derfor ske med omtanke, sådan at vi ikke ved siden af de gavnlige virkninger for bl.a. turismen, der kan tænkes ved indførelse af kasinoer, får nogle utilsigtede skadevirkninger. Det er velkendt, at der i tilknytning til forskellige former for hasardspil kan opstå personlige tragedier, kriminalitet, undergrundsøkonomi osv., hvis ikke spillet foregår under rimelige og regulerede former.

Det er derfor nødvendigt, at vi nøje overvejer spørgsmålet om og i givet fald også hvordan en liberalisering på dette område skal ske, og det foreliggende lovforslag giver os, som jeg nævnte før, en god lejlighed til at høre alle Folketingets partiers synspunkter på sagen.

Der er nogle ting, vi efter min opfattelse må spørge os selv om, når vi stiller spørgsmålet, hvor langt en eventuel liberalisering skal gå, nogle ting der må afklares: Skal antallet af kasinoer være begrænset? I givet fald efter hvilke kriterier skal kasinoer tillades? Jeg kan godt se, og jeg er klar over, at forslaget har nogle oplæg dertil, men jeg mener, det er ting, vi må drøfte videre.

Skal kasinodrift forudsætte, at der foreligger en offentlig koncession, en tilladelse, en godkendelse, en anmeldelse? Eller skal det måske være et frit erhverv? Bør der være adgang for det offentlige til at fastsætte nærmere regler for spillet, regler om spilleformerne, bestemmelser om indsatserne, gevinsterne størrelse og beskaffenhed? Det er en række ting, som er nævnt i forslaget, men som jeg tror vi har behov for at drøfte igennem.

Hvordan skal det offentlige tilsyn med kasinoer være, f.eks. adgangen til at klage over den måde, spillet gennemføres på? Jeg synes f.eks. helt konkret, at det er lidt for lidt at lade lederen af spillekasinoet være øverste myndighed med hensyn til klager over spillet.

Hvordan med afgifter fra kasinoet til staten, til velgørende formål, som vi kender det fra tipping og lotto eller kombinationer af disse ting? Noget andet, som vi bliver nødt til at overveje grundigt, er hensynet til de eksisterende lotterier til fordel for velgørende formål, som må indgå ved vurdering af, om der skal meddeles bevilling. Der er også nogle politimæssige og andre ordensmæssige spørgsmål, som vi må se i øjnene.